

Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΟΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΤΟ σημείο αυτό των «Απομνημονευμάτων» της, ή μεγάλη Γαλλίς ήθοποιος Σάρα Μπερνάρ μιλάει για μία μαθητική παράσταση που οργανώθηκε στο μοναστήρι, στο οποίο σπούδαζε επ' ευχαρίστη της επισκέψεως του αρχιεπισκόπου Παρισιών. Στην παράσταση όμως αυτή, κατά την οποία θα παίζονταν ένα θερησεντικό έργο με τον τίτλο «Ο Τοβίας Ξαναβρίσκει την υγρασία του», δεν της είχαν δώσει κανένα ρόλο κι αυτό την είχε κάνει έξω φρενών.

Κατά τις δοκιμές —συνεχίζει η μεγάλη καλλιτέχνης— ή φίλη μου Λουίζα Μπυγκέ, που υποδύονταν τον ρόλο του αρχαγγέλου Γαβριήλ, δεν μπορούσε να βγάλει ούτε λέξη από τα χείλη της. Έμεινε με το στόμα ανοιχτό και τα δάκρυα κυλούσαν σαν μαργαριτάρια απ' τα μάτια της. Στεκόταν άκίνητη σαν άγαλμα και στο τέλος ξεσπούσε σε λυγμούς.

Τέλος, δυό μέρες πριν απ' την επίσημη ημέρα, άρχισε ή γενική δοκιμή. Μόλις όμως ή Λουίζα παρουσιάστηκε με το κοστούμι του αρχαγγέλου, σοφιστήκε σ' ένα πάγκο, δολοφώντας :

— «Ω! Όχι! Όχι! Δέν θά τα καταφέρω ποτέ!...

— Πράγματι, δέν θά τα καταφέρω ποτέ... ελπε τότε κι' ή ήγουμένη.

Τότε εγώ, τρελλή από περηφάνεια, από χαρά, ξεχνώντας τη θλίψη της μακρής φίλης, έτρεξα προς την ήγουμένη και της φώναξα :

— Μητέρα μου! Μητέρα μου! Ξέρω καλά το ρόλο της... Θέλετε να με δοκιμάσετε;

— Ναί! Ναί! φώναξαν ή συμπαθήτριές μου που ήταν συγγεντωμένες δολοφύρα.

— «Ω! ναί! τον ξέρει πολύ καλά! είπε ή Λουίζα Μπυγκέ.

Και θέλησε να μου φορέσει τα ρούχα της.

— «Όχι! άφησε! της είπα. Θά επανωλάβω το ρόλο σου έτσι όπως είμαι.

Άρχισε λοιπόν ή δοκιμή κι' έκανα την εμφάνισή μου, κρατώντας ένα μεγάλο κλαδί λιτάς.

«— Μη φοβάσαι τίποτε, Τοβία, άρχισα να λέω με θάρρος, θά γίνω εγώ ο δδηγός σου. Θά παραιμερίσω από το δρόμο σου τις πέτρες και τ' άγχαλθια. Είσαι κοινοφασμένος... Άναπαύσου... Έγώ θ' άγρυπνώ...».

Τά κατάφερα δέ τόσο καλά, ώστε όταν τελείωσε ή πρόβα, όλοι ήταν κατενθουσιασμένοι μαζί μου. Η ήγουμένη μάλιστα ήρθε και με φίλησε.

«Όσο για τη Λουίζα Μπυγκέ, είχε ξαναβρεί όλο της το κέφι και τό όραίο άγγελικό της πρόσωπο άγνιτοβολούσε τώρα.

— «Ω! τί όραία που τα κατάφερες, μου έλεγε, Μ' έσωσε. Σ' ευχαριστώ!...

Και με φίλησε ξετρελλισμένη....

Τέλος, ή μεγάλη ημέρα έφτασε. Ο πυρετός της αντιμονιρίας με φλόγιζε και τρεις δολοφύρες νύχτες δέν μπόρεσα να κοιμηθώ καθόλου.

Έτσι όταν την ημέρα εκείνη ή καμπάνα χτύπησε πολύ νωρίς, από άλλοτε έγερα, ήμουν κιόλας όρθια και προσπαθούσα να σημηξέψω τ' άντακτατα μαλλιά μου, ριχνώντας τους άφθονο νερό.

Ο Μακαριώτατος θά σκόταν στις έντεκα κι' από τις δέκα και μισή μιάς παρέταξαν όλες στην μεγάλη αλλη του μοναστηριού.

Η μήτηρ 'Αγία 'Αλεξία, ή πρεσβύτερα, στεκόταν δολομώναχη μπροστά απ' την παράταξή μας. Πίσω της, σε απόστασι δυό βημάτων, στεκόταν ή ήγουμένη 'Αγία Σοφία και από πίσω της ή άλλες μοναχές.

Είμαστε ντυμένες στα δολοφαινα.

Έξαφνα, ή καμπάνα άρχισε να χτυπάει δυνατά κι' ένα μεγάλο αμάξι στάθηκε, ένας ύπνρησής άνοιξε την πόρτα κι' ο Μακαριώτα-

τος αρχιεπίσκοπος Σαμπούρ έκανε την εμφάνισή του.

Η μήτηρ 'Αγία 'Αλεξία πλησίασε τότε, έκανε μια υπόκλιση και του φίλησε το χέρι. Κατόπιν πλησίασε κι' ή ήγουμένη. Αυτή όμως, ως νεώτερα, γονάτισε για να του φιλήσει το χέρι.

Συγγρόνως είχαμε γονάτισει όλες μας για να δεχτούμε την εύλογια του Μακαριώτατου. Όταν σκηνοθετήσαμε πάλι, ο αρχιεπίσκοπος μαζί με την ήγουμένη είχαν εξαφανιστεί, ή δέ μητέρα 'Αγία 'Αλεξία, έξαντλημένη και κοινοφασμένη, είχε ξαναγυρίσει στο κελλί της.

Από την αλλη πήγαμε στην εκκλησία, όπου παρακολούθησαμε τη λειτουργία. Κατόπιν κάναμε διάλειμμα μιάς ώρας, για να προετοιμαστούμε για τη μαθητική μας επίδειξη, ή οποία θ' άρχιζε στη μιάμιση.

Φορούσα, σαν άγγελος, δολοφαινο φόρεμα με μια γαλάζια ζώνη στη μέση. Είχα στην πλάτη μου δυό φτερά από καρτόνι, που συγχρωτιόντουσαν με ματετέλλες στους ώμους μου. Ένας χρυσός στέφανος στόλιζε το κεφάλι μου.

Τέλος, ή κρίσιμη στιγμή έφτασε.

Η αίσθηση της επίδειξης ήταν όραία! «Ω! πολύ όραία! Τη στόλιζαν δολοφύρες γιόλιντες από τεχνητά λουλούδια και φύλλα.

Ένας μεγάλος τάτης από βελούδο κόκκινο, δδηγούσε στο θρόνο του Μακαριώτατου.

Ο αρχιεπίσκοπος έμεινε κατενθουσιασμένος από τό καίξιμο όλων μας κι' όταν τελείωσε ή παράσταση, μιάς προσάλασε κοντά του και μαζί με την εύλογια του, μιάς έδωσε όραία μετάλλια.

Όταν ήρθε ή σειρά μου μου έπιασε το χέρι και με ρώτησε :

— «Εσύ, παιδί μου, είσαι που δέν έχεις βαπτιστεί ακόμα;

— Ναί, πάτερ μου... Μακαριώτατε... τραύλισα μετεφθεμένη.

Τότε ή ήγουμένη του έλε :

— Πρέπει να τη βαπτίσουμε την ερχόμενη άνοιξη. Ο πατέρας της θά έρθη επίτηδες από μια πολύ μακρινή χώρα για να παραστή σ' αυτή την τελετή.

Έπειτα, αφού σαγασθενόταν, σαν λίγη ώρα, ο αρχιεπίσκοπος έλε τε δυνατά :

— «Αν μπορέσω, θά ρθώ κι' εγώ στο βάπτισμά σου να σ' εύλογήσω!

Τρέμοντας από συγκίνηση και περηφάνεια, φίλησα το χέρι του Μακαριώτατου και κατόπιν ξαναγύρισα κοντά στις συμπαθήτριές μου, κλαίγοντας από τη χαρά μου.

Από κείνη την ημέρα έγινα πιο φρόνημη, πιο επιμελής και λιγότερο παράφορη. Όσάκις μ' έπαιναν ή μεγάλες κρίσεις της δογής μου, έφτανε να μου υπενθύμιουν την υπόσχεσι του αρχιεπισκόπου για να με καθιστάσουν.

Άλλοίμονο όμως! Δέν μου ήταν γραφό να νοιώσω αυτή τη μεγάλη χαρά.

Η εφάμιλλος της Σάρας Μπερνάρ, τραγωδός Έλεωνόρα Ντούζε.

Ένα πρωί του Ιανουαρίου, καθώς είμαστε συγγεντωμένες για τον όρθρο στην εκκλησία, ξαφνίστηκα και κυριεύτηκα από άνησυχία και άγωνία, βλέποντας, πριν ακόμα άρχισεί ή λειτουργία, τον εφημέριό μας ν' άνεβαίνει στον άμβωνα.

Ήταν κατάχλωμος και με φωνή τσακασμένη από την ταρσχή, μιάς άνήγγειλε, ότι ο Μακαριώτατος αρχιεπίσκοπος Παρισιών Σαμπούρ είχε δολοφονηθεί!

Μιά πνοή τρόμου πέρασε άμέσως από πάνω μας. Έκατό πνιγμένες φωνές που άποτελούσαν όλες ένα λυγμό, σκέπασε για μια στιγμή τη φωνή του ιερέως.

Η φοιχή αυτή είδισι με σπάραξε έμένα περισσότερο απ' όλες τις άλλες. Έγώ δέν ήμουν τόχα για λίγες στιγμές ή είνουσιμένη του σεβασμού γέρον.

Μου φανόταν πως ο δολοφόνος Βερζι με είχε χτυπήσει και μένα στην άγιάτη μου και στην είνουσιμένη μου για τον αρχιεπίσκοπο κι' ότι μου είχε κλέψει μια μεγάλη τιμή.

Στό τέλος, δέν μπόρεσα να κρατηθώ πειά. Ξέσπασα σε μια κρίσι δακρύων και λυγμών και στο τέλος λιποθυμισμένη με μετέφεραν στο

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Τὸ πονὶὰ πὸν βρὶσκεται στὸ κλουβί, παρὶ νάναι πονί,.
(Ὁ λ λ α ν δ ι κ ή)

Καλύτερα ἐλεύθερος καὶ φτωχός, παρὰ σκλάβος καὶ πλούσιος.
(Α γ γ λ ι κ ή)

Καλύτερα ξερό ψωμί κα' ἐλεύθερος, παρὰ σκλάβος καὶ παντεσπάνι.
(Γ ε ρ μ α ν ι κ ή)

Καλύτερα ἐλεύθερο πονί, παρὰ σκλάβος βασιλιάς.
(Δ α ν ι κ ή)

Καλύτερα ἐλεύθερος στὴν ξενιτειά, παρὰ σκλάβος στὴν πατρίδα σου.
(Γ ε ρ μ α ν ι κ ή)

Καλύτερα ν' ἀγναντεύεις ἀπ' τὸ βουνό, παρὰ μέσ' ἀπὸ τὴ φυλακή.
(Σ ε ρ β ι κ ή)

Οἱ πονημένοι ἄνθρωποι, εἶνε οἱ χειρότεροι σκλάβοι.
(Γ κ α ρ ρ ι κ)

—ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΙΑ

Ὁ πιστός φίλος εἶνε ἡ γνησιώτερη εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.
(Μ. Ν α π ο λ έ ω ν)

Ὁ ψεύτικος φίλος κα' ἡ σαὶ κάνουν τὴν ἐμάρνισι τους μόνο όταν λάμπει ὁ ἥλιος.
(Φ ρ α γ γ λ ι ν ο ς)

Ὁ καλὸς φίλος ἔχει στὸ στόμα μέλι καὶ στὴν καρδιά χολή.
(Γ ε ρ μ α ν ι κ ή)

Θεέ μου, φίλαγέ μου ἀπὸ τοὺς φίλους μου κα' ἀπ' τοὺς ἐχθρούς μου φυλάγουμεα μόνος μου!
(Ε λ λ η ν ι κ ή)

—ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

"Όταν βρεῖ κανεὶς ἐτοιμοχτισμένο σπίτι ἀπ' τοὺς γονεῖς του, ποτὲ δὲν τὸ πουλάει στὴν ἀξία του.
(Σ κ ω τ σ έ ξ ι κ ή)

Ὁ ἄνθρωπος σπάνια ἐκτιμᾷ τὸ σπίτι ποιήθηκε ὁ πατέρας του καὶ τ' ἀμπελὶ πὸν αὐτῆρε ὁ παππούς του.
(Γ ε ρ μ α ν ι κ ή)

Τὸ σπίτι κάθε ἀνθρώπου εἶνε τὸ φρονιό του.
(Α γ γ λ ι κ ή)

Καλύτερα τὸ σπίτι σου νάναι μικρὸ καὶ νὰ χοιράη μονάχα τὴν οἰκογένειά σου, παρὰ νάναι πέρα πολὺ μεγάλο καὶ νὰ χοιράη ὅλο τὸν κόσμον.
(Ὁ λ λ α ν δ ι κ ή)

Στὰ μικρὰ τὰ σπίτια μπαίνει πὸ εὐχολα ὁ Θεός, παρὰ στὰ μεγάλα.
(Γ ε ρ μ α ν ι κ ή)

κρεββάτι μου.

"Η ἐποχὴ πὸν εἶχε ὀριστεῖ γιὰ τὸ βάπτισμά μου, πλησίαζε κα' ὅσο πλησίαζε, τόσο περισσότερο νεκρικὴ γενόμουν. Ἡ κρίσις μου εἶχαν καταστήσει σχεδὸν καθημερινές, κρίσεις διακρίτων χωρὶς λόγο, κρίσεις τρώου χωρὶς αἷμα. Τὸ κάθε τι ἔπαινε γιὰ μένα τρομακτικὲς διασώσεις κα' ἔδωκα καὶ σημάδια στὰ πάντα.

Μιά μέρα εἶχα δώσει τὴν κοίτλη μου σὲ κάποιον συμπαθῆτά μου. Ἐδὼ πρέπει νὰ σημειώσετε, καὶ ἐπὶ τῆς κοίτης μέχως δτου ἔγινε δεκαπέντε χρόνων. Σὲ μιὰ στιγμή τῆς ξέφυγε ἀπ' τὰ χέρια της, ἔπεσε κάτω κα' ἔγινε κοιμῆματα.

Ἀμέσως ἄρχισα νὰ τρέμω σύγχρομη. Λάτρειναι αὐτὴ τὴν κοίτλη, γιατί μου εἶχε χαρίσει ὁ πατέρας μου. Ἐξάλλη λοιπὸν φώναξα στὴν συμπαθῆτά μου :

—Μοῦστασες τὴν κοίτλη, κακοκόριτσο! Ἐκανες κακό στὸ μαμμάτι μου...

"Οἱ ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα δὲν ἔφαγα τίποτε καὶ τὴ νύχτα τρομεροὶ ἐμάλτες μὲ βασάνιζαν. Ἀνατρεθούσα ἀπ' τὸ κρεββάτι μου πλημμυρισμένη στὸν ἰδρώτα κα' ὀλόλυξα σάν τρελλή :

—Ὁ μπαμπὰς πέθανε... Ὁ μπαμπὰς πέθανε!...

"Επειτ' ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες ἦρθε ἡ μητέρα μου στὸ μοναστήρι. Ἦταν ντυμένη στὰ κακάμαυρα καὶ μόλις μὲ εἶδε, ἔπεσε στὴν ἀγκυάλη μου, φωνάζοντας :

—Μικροῦλα μου! Μικροῦλα μου! Ὁ μπαμπὰς σου πέθανε!...

—Τὸ ξέρω.... Τὸ ξέρω! τῆς ἀπάντησα ἐγὼ ξερὰ.

Μὰ ἡ ἔκφρασις τοῦ βλέμματός μου ἦταν τέτοια, ὥστε ἡ μητέρα μου ἄρχισε ν' ἀνησυχεῖ μήπως εἶχα τρελλαθεῖ.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.

ΞΕΦΥΛΛΙΖΟΝΤΑΣ ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΣΠΑΝΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ

(Ἡ πιὸ ἀπίστευτες καὶ πιὸ ἐξωφρενικὲς ἀνθρώπινες ἀθλιότητες)

Εἶνε γνωστό, ὅτι ἡ μεγάλης θλίψεως καὶ δοκιμασίας συγγενίζον τὸν τόσο τὸν ἄνθρωπο, ὥστε πολλὰς φορὰς ἀφίουν ἐπάνω του χτενιστὰ σημάδια τῆς διαβάσεώς του. Κάτι σχετικὸ ἀναφέρεται γιὰ τὸν Λουδοβίκο, κόμητα τοῦ Βενέζ, ὁ ὁποῖος εἶχε σκοπώσει τὴν σύζυγό του, νομίζοντας τὴν ἄπστη. Ὅταν ὅμως ἀργότερα βεβαιώθηκε πὺς εἶχε γελωστὲ καὶ πὺς τὴν ἐσκότωσε ἄδικα, στενοχωρηθῆκε τόσο πολὺ, ὥστε μέσα σὲ μιὰ ὥρα ἄσπρισαν τὰ μαλλιά του!

Τὸ ἴδιο ἔπαθε καὶ ὁ διάσημος ἑλληνιστὴς Βοδύλλε, ὅτε ἀπὸ ἓνα τρομερὸ ὄνειρο πὸν εἶδε, Ὡσαύτως, ὁ κομικὸς ἠθοποιὸς Μπριζάρ μιὰ μέρα πὸν περνοῦσε ἀπὸ μιὰ γέφυρα τοῦ Ροδανού, παρατήρησε καὶ καταραζόμισε πρὸς τὸ ποτάμι. Καθὼς ἔπαρτε ὅμως, πᾶστιρε ἀπὸ ἓναν κρῖκο τῆς γέφυρας καὶ ἔμεινε ἔτσι κρεμασμένος κᾶμπος στιγμὲς ἐπάνω ἀπὸ τὸ νερὸ. Ἡ τρομάρα του λοιπὸν ἦταν τόσο, ὥστε ἄσπρισαν, μέσα σὲ λίγα δευτερόλεπτα, τὰ μαλλιά του.

Ἐπίσης τὰ γένεια καὶ τὰ μαλλιά του νεαρὸ δουκὸς ντὲ Μπρουῖν-σκι ἄσπρισαν σὲ διάστημα εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, ὅταν ἐπληροφρήθη τὸν θάνατο τρομακτικὸ τοῦ πατέρα του.

Τὰ μέλη τέλους τῆς παλαιᾶς ἀγγλικῆς οἰκογενείας τῶν Μπροζάν είχαν ὅλα στὸ κεφάλι τους ἓνα τσουλούφι ἄσπρες τρίχες, κληρονομία ἀπὸ ἓναν μαζινὸ πρόγονό τους, ὁ ὁποῖος πρωταπόλησε τὴ λεική αὐτὴ τοῦρα στὰ μαλλιά του ἐξ αἰτίας κάποιου δυνατοῦ φόβου.

Ὁ ἀβάς ντὲ Μαρόλι ἀναφέρει στὰ Ἀπομνημονεύματά του γιὰ κάποιον σύγχρονό του, ὅτι εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ κουνῇ κατὰ τὴ θέλησί του τ' αὐτιά του, πράγμα δυσκολώτατο, ὥστε ξέρετε.

Ἐπίσης ὁ ἄγιος Ἀγροντίνος κάνει λόγο γιὰ ἓναν γνώριμό του, ὁ ὁποῖος, ἐνὸ δὲν μποροῦσε νὰ κουνήσῃ τὸ κεφάλι καὶ τὰ χέρια του, εἶχε ἐν τοῖσις τὴν ἱκανότητα νὰ σηκώνῃ ἡφλά τις τρίχες τῶν μαλλίων του καὶ νὰ πᾶξῃ τ' αὐτιά του, ἀνοίγοντας καὶ κλείνοντάς τα, ὅπως τὰ ἔωα!...

Τὴν ἴδια ἱκανότητα, κατὰ τὴ μαρτυρία τοῦ ἱστορικοῦ Προκοπίου, εἶχε καὶ ὁ αὐτοκράτορ Ἰουστινιανός, στὸν ὁποῖο ἀντίπαλὸ τοῦ ἀπεθώσαν γι' αὐτὸν τὸ λόγῳ, τὸ ἐλάχιστον κολαστικὸ παρυσισόλι «Ὁνος».

Ὁ Γκιζι, ὀνομαστὸς φιλόλογος τοῦ 18ου αἰῶνος, γεννήθηκε μὲ ἓνα μονάχα αὐτί!...

Ἀναφέρονται ἐπίσης πολλοὶ ἐπίσημοι ἄνδρες πὸν γεννήθηκαν μὲ δόγνια ἀπὸ τὴν κοιλία τῆς μητέρας των. Μεταξὺ αὐτῶν συγκαταλέγονται ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΑ', ὁ Ἀγγλὸς ποιητὴς Βόυδ, ὁ ἱατροφιλόσοφος τοῦ 16ου αἰῶνος Γουλιέλμος Βιγνὼ καὶ ἄλλοι.

Κατὰ τὴ μαρτυρία τοῦ Ρωμαίου Σουητωνίου, ἓνας σύγχρονός του ἠθοποιός, ὀνομαζόμενος Ἀπελλῆς, τραγουδοῦσε μειωτικώτατα ἀπὸ πάντων ὅταν... τὸν ἐδεχναν!

Ὁ περιήρμος Σαῖντ—Ἐδρενν εἶχε ἓναν μεγάλον σάρκανο ὄγκον μεταξὺ τῶν ματιῶν του. Ὁ φιλόσοφος Λέβινιτς καὶ ὁ βιογράφος Ρόσοι ἔφεραν παρόμοιους ὄγκους στὴν κορυφὴ τῆς κεφαλῆς των.

Ὡς πρὸς τὴν ἑμαότητα τοῦ προσώπου, ἀναφέρεται γιὰ διὸ διδύμους Γερμανοὺς ζωγράφους, τοὺς Ζεράρ, ὅτι ἐμοιάζαν τόσο πολὺ, ὥστε τοὺς ἐπανόμιζαν «Ἀπαράλλαχτους». Ἐπίσης ὁ Ἀγγλὸς δικτάτωρ Ὀλβιέ Κορβιέλ ἐμοιάζε καταπληκτικὰ στὸ πρόσωπο μὲ τὸν προγενέστερό του Γάλλο εὐγενὴ Ζὰν ντὲ λὰ Ρόζ.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας, Καρσε Β', ὁ ἐπονομασθεὶς Τρεμόν, πῆρε αὐτὸ τὸ ἐπίθετο, γιατί σὲ κάθε ἐναρξὶ μάχης καταλαμβάνονταν ἀπὸ τρομὸν. Ἡ συγκίνησί του ὅμως αὐτὴ ἦταν πολὺ σύντομη. Μόλις τοῦ περνοῦσε ἡ ταραχὴ, ὁ βασιλεὺς ὠχνοῦταν ἀπρόσμενα ἐναστῖον τῶν ἐχθρῶν του καὶ τοὺς κατακρεμᾶτιζε.

Γιὰ τὸν γενναῖο ἱππότη Ἱμερκοῦν, ὁ ὁποῖος σκοπώθηκε στὸ Μανιάν, ἀναφέρεται ὅτι εἶχε μιὰ περιεργιστὴ καὶ παρεξηγησμένη ἀδυναμία. Ὅσκις δηλ. ἐπρόκειτο νὰ συνάγῃ μάχη, καταλαμβάνονταν ἀπὸ τὴ διάθεσι νὰ ξαλαφροθῇ, ἐκπληρόνοντας τὴ φυσικὴ του ἀνάγκη.

Ἐν τούτοις ἐθεωρεῖτο ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀνδρειότερους ἄνδρας τοῦ βασιλείου καὶ πολεμοῦσε σάν ἀληθινὸ λιοντάρι. Ὅταν ὁστόσο τοῦ ἐρχόταν ἡ προαναφερθεῖσα... ἀδυναμία, ἔφερχε τὸ πρᾶγμα στὸ ἄστειο καί, γυρίζοντας στοὺς συντρόφους του, τοὺς ἔλεγε γελόντας :

—Σταθῆτε! Ἐγὼ πᾶω νὰ ἐτοιμάσω κατὶ νόστιμο γι' αὐτοὺς τοὺς ἀχρείους!...

Ὁ ἱστορικὸς Ταλλεμὰν ἀναφέρει γιὰ κάποιον σύγχρονό του Πλασσά, ὅτι ἐνὸ ἦταν γενναῖος πολεμιστὴς, μόλις ἔπαινε τὸ ξίφος κα' ἐτοιμαζόταν νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἔφερχε σάν τὸ βούρλο!...

